

Nr 24.

Ankom till riksdagens kansli den 19 mars 1915 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utarbetande av ny taxa för distriktsveterinärer m. m.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad motion, nr 86, har herr *Akerlund* hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t tacktes låta utarbeta ny, betydligt reducerad taxa för distriktsveterinärerna, så att landets talrika mindre bemedlade djurägare må bliva i tillfälle att utan deras krafter överstigande omkostnader anlita dem, samt att Kungl. Maj:t tacktes taga i övervägande, i vilken mån och på vad sätt distriktsveterinärerna genom förhöjd avlöning må vinna gottgörelse för sina genom sänkning av taxan förminskade inkomster, och att Kungl. Maj:t ville förelägga riksdagen förslag såväl till ny taxa för distriktsveterinärerna som även till den förhöjning i deras avlöning, Kungl. Maj:t kan pröva erforderlig.

Till stöd för motionen har anförts följande.

»Stockholms läns landsting beslöt 1913, på uti bil. 1 anförda grunder, att antaga här bifogade (bil. 2) tjänstgöringstaxa för distriktsveterinärerna i länet och att, för den minskning i deras inkomster, som därav kunde följa, tilldela envar av dem ett lönetillskott av 400 kronor pr år samt att anhålla om Kungl. Maj:ts fastställelse å detta beslut. Kungl. Maj:t biföll likväl endast på så sätt landstingets anhållan, att den av landstinget antagna taxan skulle få bliva gällande intill dess Kungl. Maj:t utfärdade veterinärstaxa gällande för hela riket. Den av Kungl. Maj:t den 31 juli

Bihang till riksdagens protokoll 1915. 10 saml. 16 häft. (Nr 24.)

1914 gillade och fastställda taxan för distriktsveterinärer bestämmer emellertid så höga ersättningar, särskilt för deras resor vid tjänsteförrättningar, att flera av dem förklarar sig ej kunna utkräva betalning enligt taxans bestämmelser utan risk att förlora större delen av sin praktik, och då de ifrågavarande tjänstemännen väl i främsta rummet böra kunna anlitas av den stora mängden mindre bemedlade djurägare, vilka icke äro i tillfälle att avsluta s. k. ackord, synes mig av största vikt, att tjänstgöringstaxan bliver sådan, att densamma ej i hög grad försvårar eller rent av omöjliggör detta, vare sig i följd därav staten eller landstingen böra vidkännas den ökning i deras avlöning, som må finnas berättigad av en lägre taxa än den nu av Kungl. Maj:t fastställda. — Att lönebeloppen ej böra bliva så stora, att de ställa vederbörande tjänstemän oberoende av inkomster från deras tjänstgöring, är ju klart.

Statsmakterna söka ju uppmuntra egnahemsrörelsen och uppkomsten av allt flera småbruk i landet, och då dessa i främsta rummet äro hänvisade till inkomster från husdjuren, därest de skola reda sig, synes det mig vara av stor vikt, att de mot rimlig avgift kunna erhålla råd och anvisningar angående husdjurens rationella vård.

En egendomlighet i den av Kungl. Maj:t utfärdade taxan är ock, att djurägare i Norrland, varest väglängderna i allmänhet bliva vida större vid resor i tjänsten än i det övriga landet, skola finnas skyldiga erlägga högre betalning än djurägare i södra och mellersta delarna av landet.»

Beträffande de åberopade bilagorna tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet.

Då motionären gör gällande, att den allmänna, av Kungl. Maj:t den 31 juli 1914 fastställda taxa för distriktsveterinärer förutsätter så höga avgifter för verkställda förrättningar, att dessa i allmänhet kännas betungande för mindre bemedlade djurägare, vilka behöva anlita veterinär, är detta ett påstående, som icke lärer helt kunna tillbakavisas.

En jämförelse mellan denna av Kungl. Maj:t utfärdade allmänna taxa och vissa av de förut inom skilda landstingsområden gällande tjänstgöringstaxor för samma tjänstemän synes giva vid handen, att den förra upptager genomsnittligt högre taxebelopp än de senare. Utan att ingå på någon prövning, i vad mån de sålunda vidtagna förhöjningarna i avseende å särskilda arvodes- eller ersättningsposter kunna vara skäligen eller betingade av ifrågavarande veterinärers berättigade anspråk på mera tillfredssällande tjänsteinkomster, finner utskottet det kunna ifrågasättas, huruvida taxan — särskilt vad angår däri stadgade ersättningar för tidsspillan till följd av resa — avvägrats med behörigt hänsynstagande till den eko-

nomiska bärkraften hos de småbrukare och mindre bemedlade djurägare, vilka, såsom motionären framhållit, i främsta rummet torde vara underkastade densamma tillämpning.

I alla händelser har — varom, bland annat, förevarande motion i sin mån bär vittne — den uppfattningen flerstädes gjort sig gällande, att de föreskrivna taxebeloppen äro anmärkningsvärt höga. Vid sådant förhållande är det åtminstone icke osannolikt, att de nämnda djurägarna mången gång, hellre än att underkasta sig erforderliga utgifter till veterinär, i stället hänvända sig till mindre läkekunniga, oexaminerade personer, vilkas hjälp förefaller dem mindre kostsam. Att en dylik sakernas ordning är ägnad att i betänklig grad motverka det med veterinärväsendet avsedda ändamålet, synes uppenbart.

Det ligger således vikt uppå, även ur det allmännas synpunkt, att ifrågavarande mindre bemedlade icke av ekonomiska hänsyn avhållas från att i samma utsträckning som övriga djurägare anlita veterinär, då sådant är påkallat för en omsorgsfull djurskötsel. Likaledes torde det förtjäna framhållas, att det allmänna intresse, som är förbundet med ifrågavarande angelägenhet, uppenbarligen vinner i styrka, i samma mån som boskapsskötseln synes bliva en allt betydelsefullare faktor i landets såväl som den enskilde jordbrukarens, icke minst småbrukarens, hushållning.

Om det sålunda ur antydda synpunkter kan synas välbetänkt, att statsmakterna i någon form tillmötesgå önskemålet om lindringar i de enskildas utgifter för veterinärväsendet, åtminstone för de landsdelars vidkommande, där uppenbarligen en billigare taxa bättre skulle motsvara rådande behov, finner sig utskottet å andra sidan icke övertygat därom, att förhållandena påkalla beträdandet av den i motionen angivna väg för vinnande av erforderliga sådana lindringar.

Motionärens hemställan, som avser utarbetande av en ny taxa för hela riket samt en på grundvalen därav verkställd omreglering av distriktsveterinärernas avlöningsförhållanden, finner utskottet sig icke kunna tillstyrka, redan av den orsak att ifrågavarande taxa tillämpats så kort tid, att näppeligen några erfarenheter vunnits för ett tillförlitligt bedömande av dess verkningar.

Emellertid torde för avvägbringande av den taxenedsättning, som är motionärens huvudsyfte, en annan, lämpligare väg stå öppen, som, utan att förutsätta upphävandet av den allmänna taxan, för de särskilda landstingsområdena möjliggör genomförandet av sådana taxesänkningar, som av vederbörande landsting anses påkallade.

Det är som bekant landstingen, som, med hjälp av statsbidrag, i vissa

fall jämväl med bidrag från hushållningssällskap eller kommuner, avlöna distriktsveterinärerna. Intet lagligt hinder för landsting lärer väl möta att träffa överenskommelse med vederbörande distriktsveterinärer om tjänstgöringsskyldighet enligt annan taxa än den av Kungl. Maj:t fastställda, därvid de förbinda sig att, mot erhållande av lönetillskott av landstinget, tillämpa en viss, lägre taxa. Tydligt är emellertid, att, då sådana avtal nu kunna grundas uteslutande på frivilligt åtagande från varje distriktsveterinär och endast hava förbindande verkan för denne personligen, så länge han kvarstår i sin tjänst, men ej hans efterträdare, som ju i sin ordning antages med rätt att i sin tjänsteverksamhet tillämpa av Kungl. Maj:t fastställd taxa, den därigenom vunna ordningen icke under alla förhållanden medför önskvärd enhetlighet eller kontinuitet i taxetillämpningen. Vidare torde det vara tvivelaktigt, i vad mån de enskilda djurägarna på grund av distriktsveterinärs privata åtagande gentemot landstinget kunna göra någon rätt gällande omedelbart emot denne med åberopande av en taxa, som icke är officiellt fastställd till efterrättelse.

Enligt utskottets mening skulle emellertid ifrågakvarande förhållanden bäst regleras, liksom förevarande spörsmål i sin helhet vinna den lyckligaste lösningen, om landstingens berörda rätt att efter avtal med vederbörande veterinärer ersätta gällande taxa med annan, lägre sådan bleve av Kungl. Maj:t uttryckligen sanktionerad. Sådant synes lämpligen kunna ske därigenom, att, — sedan vederbörande landsting preliminärt fattat beslut om tillämpning av viss taxa, avsedd att gälla inom landstingsområdet och tillika beslutat att av medel, som för ändamålet kunna stå till landstingets disposition, åt distriktsveterinärerna anslå viss tilläggslön, utgörande efter omständigheterna lämpad gottgörelse för av taxenedsättningen möjligen uppkommande inkomstminskning — landstinget underställer denna taxa jämte förslag till av taxenedsättningen föranlett lönetillskott prövning av Kungl. Maj:t, som därefter fastställer taxan att lända till efterrättelse inom vederbörande landstingsområde, eventuellt med de ändringar, som Kungl. Maj:t prövar skäligen.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i anledning av förevarande motion, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det tacktes Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida, där landsting önskar tillämpning av viss annan taxa för distriktsveterinärer än den nu gällande, en sådan taxa må på ansökan av landsting av Kungl. Maj:t fastställas till efterrättelse med rätt för vederbörande att av medel, varöver lands-

tinget äger förfoga, erhålla ersättning för härav förorsakad minskning i inkomst, ävensom för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 19 mars 1915.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. Persson i Tällberg.

Närvarande: hrr *Persson, Ericsson, Odelberg, Petersson, Holmquist, Paulson, Fahlén, Lindblad, Åkerlund, Nilsson* i Tånga, *Öberg, Jonsson, Nilsson* i Linnås, *Hage, Norin* och *Olausson*.

Reservation

av herrar *Ericsson, Odelberg, Petersson, Holmquist, Paulson, Fahlén* och *Jonsson*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Utskottet vill icke bestrida, att gällande av Kungl. Maj:t den 31 juli 1914 fastställda taxa för distriktsveterinärer föreskriver arvodes- och ersättningsbelopp, som kunna åtminstone beträffande vissa orter förefalla anmärkningsvärt höga. Särskilt vid en jämförelse med vissa av de förut inom skilda landstingsområden gällande tjänstgöringstaxorna för samma tjänstemän blir detta i ögonen fallande.

Å andra sidan synes ett bifall till motionärens hemställan, som ju avser utarbetandet av en ny allmän taxa och en på grundvalen härav genomförd omreglering av distriktsveterinärernas löner, näppeligen vara av förhållandena påkallat. Framför allt synes härvid den omständigheten vara av avgörande beskaffenhet, att så kort tid förflutit, sedan gällande taxa av Kungl. Maj:t fastställdes. Det är ju uppenbart, att under den begränsade

tidrymd, varunder taxan tillämpats, inga som helst tillförlitliga erfarenheter kunnat vinnas rörande densamma verkningar. Kravet på ett upphävande eller en omarbetning av densamma synes därför, åtminstone för närvarande, mindre väl grundat.

Det har visserligen ifrågasatts, huruvida icke, under sådana förhållanden, då i allt fall möjligheten förefinnes, att taxan i vissa trakter av landet icke fullt motsvarar befolkningens berättigade önskningar, statsmakterna åtminstone borde tillerkänna vederbörande landsting, vilka ju ifrågavarande tjänstemäns avlöning närmast åligger, frihet att genomföra sådana modifikationer av gällande taxa, som med hänsyn till omständigheterna kunna anses påkallade.

Emellertid läser, enligt utskottets mening, intet hinder möta för landsting, som önskar tillämpning inom landstingsområdet av lägre taxa än den av Kungl. Maj:t fastställda, att därom träffa överenskommelser med vederbörande distriktsveterinärer med dessa tillförsäkrad rätt att såsom gottgörelse för av taxenedsättningen möjligen föranledd inkomstminskning åtnjuta lönetillskott från landsting av medel, som för sådant ändamål kunna stå till landstingets disposition, eventuellt genom bidrag från hushållningssällskap eller kommuner.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion ej må av riksdagen bifallas.»